

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/163/2022
Identifikačné číslo spisu:	5813209651
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5813209651.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1a/ S. Q., narodenej XX. N. XXXX, U., I. XX/XX, 2/ D. Y., narodeného XX. Z. XXXX, U., Z.. Š. XX/XX, 3a/ C. Y., narodenej XX. B. XXXX, U., Z.. Š. XX/XX, 3b/ U. Y., narodenej XX. G. XXXX, U., Z.. Š. XX/XX, 3c/ I. Y., narodeného XX. N. XXXX, H. U., Z.. Š. XX/XX, 3d/ I. Y., narodeného XX. N. XXXX, U., Z.. Š. XX/XX, 4/ F. C., narodenej XX. Z. XXXX, R., C. H. XX/X, 5/ I. Š.Á., narodenej XX. T. XXXX, U., I. XX/X, 6/ I. Y., narodeného XX. T. XXXX, U., D. XXX/XXX, 7/ C. Y., narodeného XX. Z. XXXX, U., Z.. Š. XX/XX, všetkých zastúpených spoločnosťou JUDr. Dušan Serek advokátska kancelária, s. r. o., Námestovo, Lúčna 6100/1, IČO: 47 258 781, proti žalovaným 1/ Š. B., narodenému XX. G. XXXX, Š. T. B., R. XXX/XX, 2/ I. B., narodenej XX. Z. XXXX, Š. T. B., R. XXX/XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., Dolný Kubín, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 10C/59/2013, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. januára 2022 sp. zn. 7Co/157/2021, 7Co/158/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 19. januára 2022 sp. zn. 7Co/157/2021, 7Co/158/2021 z r u š u j e a v e c v r a c i a o d v o l a c i e m u s ú d u n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 27. apríla 2021 č. k. 10C/59/2013-628 v spojení s doplnčím rozsudkom z 27. apríla 2021 č. k. 10C/59/2013-657 a doplnčím rozsudkom z 12. októbra 2021 č. k. 10C/59/2013-690 zamietol žalobu na určenie, že nehnuteľnosti - pozemky C-KN parcela č. XXXXX/XX - trvalý trávnatý porast o výmere 2328 m² a CKN parcela č. XXXXX/XX - ostatná plocha o výmere 169 m², zapísané v LV č. XXX k. ú. B. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), vlastnícky patria žalobcom 2/, 3a/, 4/, 5/, 6/, 7/ v spoluvlastníckych podieloch po 4/54-in a ďalej, že v spoluvlastníckom podiele 2/6-in patria do dedičstva po neb. I. Y. a v spoluvlastníckom podiele 12/54-in do dedičstva po neb. N. Y..

1.1. Súd prvej inštancie predovšetkým dospel k záveru, že žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na podanie určovacej vlastníckej žaloby podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), keďže v súčasnej dobe sú

predmetné nehnuteľnosti vedené na liste vlastníctva v spoluvlastníckom podiele na žalovaných. Ďalej uviedol, že na základe vykonaného dokazovania bolo nesporné, že zápisom č. d. XXX/XX došlo k rozdeleniu pozemno-knižných parciel XXXX, XXXX a XXXX na parcely XXXX.XXXX.XXXX/a, XXXX.XXXX.XXXX/b Z. XXXX.XXXX.XXXX/c, pričom žalobcovia tvrdili, že časť pozemno-knižnej parcely č. XXXX zostala vedená v pozemno-knižnej vložke č. 250 (neskôr XXXX) k. ú. U. a žalovaní tvrdili, že rozdelením pôvodných pozemno-knižných parciel XXXX, XXXX a XXXX vedených pôvodne v pozemno-knižnej vložke č. XXX k. ú. D. došlo k zániku pozemno-knižnej parcely č. XXXX. Podľa súdu vyriešenie otázky, či na základe č.d. XXX/XX došlo k úplnému zániku pozemno-knižnej parcely č. XXXX malo význam pre posúdenie, či právny predchodcovia žalobcov mohli nadobudnúť vlastnícke právo k časti pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. XXXX vedenej pôvodne v pozemno-knižnej vložke č. XXX k. ú. D.. Súd prvej inštancie konštatoval, že všetky 3 v konaní vykonané znalecké posudky potvrdzujú, že v roku 1919 došlo k prerozdeleniu pôvodných pozemno-knižných parciel XXXX, XXXX a XXXX na novovytvorené pozemno-knižné parcely XXXX.XXXX.XXXX/a, XXXX.XXXX.XXXX/b, XXXX.XXXX.XXXX/c a tieto boli zakreslené aj do pozemno-knižnej mapy s tým, že pokiaľ v pozemno-knižnej vložke č. 250 k.ú. U. (neskôr č. XXXX) zostala evidovaná pozemno-knižná parcela č. XXXX, bolo to v dôsledku chybného zápisu, keďže táto už neexistovala, čomu zodpovedá aj výmera starých pozemno-knižných parciel, ktorá sa rovná súčtu výmer novovytvorených pozemno-knižných parciel.

1.2. Vykonaným dokazovaním bolo podľa súdu prvej inštancie zistené, že K. Z. a R. I. boli evidované v pozemno-knižnej vložke č. XXX/a k. ú. D. ako spoluvlastníčky pozemno-knižnej parcely č. XXXX.XXXX.XXXX/a označenej ako roľa pustá B. „Y.“, minimálne od roku 1919. R. S. nadobudla spoluvlastnícky podiel 14/34-ín k predmetnému pozemku titulom dedenia po poručiťke R. I. na základe Uznesenia o dedičstve Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. D 635/01 a po nebohej K. Z. na základe Uznesenia o dedičstve Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 5D 536/2002, na čo bol vyhotovený geometrický plán č. 140/03, ktorý zameral uvedené pozemno-knižné parcely, pretransformoval ich na C-KN parcely a stal sa podkladom pre vyporiadanie podielového spoluvlastníctva R. S. a ostatných spoluvlastníkov s následným prevodom vlastníckeho práva na N. F., na základe kúpnej zmluvy v roku 2005. R. S. a N. F.Z. boli do toho času vzájomne neznáme osoby, preto podľa názoru súdu prvej inštancie nebol dôvod neveriť žalovaným, že boli s N. F. dohodnutí, že od neho, po tom čo on kúpi nehnuteľnosť od R. S., odkúpi časť pozemku XXXXX/XX o výmere 8848 m² (z ktorej neskôr vznikli sporné nehnuteľnosti), pričom aj samy prostredníctvom svojho právnik zisťovali právnu históriu kupovaných nehnuteľností a boli ubezpečení, že na nich neviazu žiadne právne vady. Keďže právna história k pozemkom v línii po R. S. trvala minimálne 85 rokov (od roku 1919 do roku 2004), súd prvej inštancie dodal, že ani pri vyššej ako bežnej opatrnosti sa nemohli dozvedieť o existencii zápisu v pozemno-knižnej vložke vedenej pre iné katastrálne územie. Na druhej strane žalobca 1/ vo svojom výsluchu uviedol, že už v roku 1992 bol upozornený na to, že lúka „sa rozoberá“ a tiež, že vtedy nevedeli, kto je vlastník. Taktiež žalobcovia 2/ a 7/ potvrdili, že už v roku 2005 bola za nimi pani Y. (sprostredkovateľ - realitná činnosť) a chcela od nich, aby v prospech pani S. zriadili právo prechodu, pričom žalobca 2/ sa vyjadril, že tak nespravil z dôvodu, že pozemok, ktorý mala pani S. kúpiť, patrí im a obdobne žalobca 7/ uviedol, že s pozemkami sa začínajú robiť prehmaty. S rovnakou požiadavkou za nimi prišiel žalovaný 1/ aj v roku 2008. Súd prvej inštancie poukázal na to, že napriek uvedenému žalobcovia neurobili žiadne kroky smerujúce k ochrane ich vlastníckeho práva, a to aj po ďalšej zmene vlastníka na N. F.. Na druhej strane bolo podľa súdu prvej inštancie možné konštatovať, že žalovaní a ich právni predchodcovia mali potvrdené vlastníctvo rozhodnutiami štátnych orgánov, na základe čoho bolo možné ich považovať za dobromyseľných nadobúdateľov. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci súd prvej inštancie uzavrel, že pri nadobúdaní vlastníckeho práva na strane žalovaných bolo dôvodne aplikovať aj ustanovenie § 486 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 19. januára 2022 sp. zn. 7Co/157/202, 7Co/158/2021 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že podmienky vydržania je potrebné vždy hodnotiť vo vzťahu k okolnostiam každej prejednávanej veci a nestotožnil sa s odvolacími námietkami žalobcov, že v prípade

nadobudnutia vlastníckeho práva na strane žalovaných sa jednalo o nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka. Z výsledkov vykonaného dokazovania podľa neho vyplynulo, že R. S. nadobudla vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam titulom právneho nástupníctva - dedenia po nebohej R. I., zomrelej XX. S. XXXX na základe Uznesenia o dedičstve Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. D 635/01 a po nebohej K. Z. zomrelej XX. Q. XXXX na základe Uznesenia o dedičstve Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 5D 536/2002. V prípade poručiteľiek R. (V.) I. a K. Z. sa jedná o pozemno-knižných spoluvlastníkov, ktorým zodpovedal vlastnícky podiel k novovytvoreným pozemno-knižným parcelám, na základe zápisu č. d. XXX/XX po zániku pôvodných pozemno-knižných parciel č. XXXX, XXXX, XXXX. Pokiaľ teda z výsledkov vykonaného dokazovania vyplývalo, že takéto právne nástupníctvo u R. S. rod. D. od vyššie uvádzaných pozemno-knižných spoluvlastníkov v minulosti k novovytvoreným pozemno-knižným parcelám po roku 1919 existovalo, odvolací súd uzavrel, že v prípade nadobudnutia vlastníctva R. S. od jej právnych predchodkýň a uskutočnením dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva s následným prevodom vlastníckeho práva na ďalších nadobúdateľov - až na súčasných žalovaných 1/ a 2/, sa nejednalo o nadobúdanie vlastníctva od nevlastníka. Odvolací súd ďalej konštatoval, že v danom prípade išlo o duplicitu zápisu vlastníckeho práva, keď súčasne so zápisom č.d. XXX/XX došlo už k vytvoreniu nových parciel XXXX, XXXX a XXXX/a, H., X. k. ú. D., pričom zároveň časť pozemno-knižnej parcely č. XXXX zostala evidovaná v pozemno-knižnom protokole 250 (neskôr od roku 1936 v pozemno-knižnom protokole č. XXXX) k. ú. U.. Znalci v posudzovanom prípade jednoznačne potvrdili, že pôvodná pozemno-knižná parcela č. XXXX už nemala byť zapísaná v protokole č. XXX k. ú. U., čomu zodpovedá aj zápis v pozemkovej mape, v ktorej po roku 1919 (stará) pozemno-knižná parcela č. XXXX už nebola evidovaná, čomu zodpovedá aj výmera novovytvorených pozemno-knižných parciel na základe rozdelenia z roku 1919, ktorá sa rovná výmere pôvodných pozemno-knižných parciel č. XXXX, XXXX a XXXX. Odvolací súd zároveň konštatoval, že pokiaľ v znaleckom posudku č. 11/2019 N. Š. v časti hodnotil, že súčasne žalované C-KN parcely vznikli z pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. XXXX zapísanej v pozemno-knižnom protokole č. XXXX k. ú. U., s týmito skutočnosťami sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadal v odôvodnení, keď poukázal na rozpornosť tohto znaleckého posudku vo vzťahu k tým skutočnostiam, ktoré zodpovedajú zisteniam v znaleckom posudku č. 6/2014 vypracovanom V. Z. Š. a v znaleckom posudku č. 10/2018 vypracovanom V. N. C., čo sa týka porovnania výmer starých a nových pozemno-knižných parciel pred a po roku 1919 ako aj ich evidencie v rôznych pozemno-knižných protokoloch a v pozemkovej mape. Poukázal na to, že všetky tri znalecké posudky boli predkladané súdu ako listinné dôkazy, ktoré súd prvej inštancie vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP nielen (vnútorne) obsahovo navzájom, ale aj s ostatnými výsledkami vykonaného dokazovania. V súvislosti s dôkaznou povinnosťou žalobcov odvolací súd podotkol, že právna predchodkyňa žalobcov I. Y. mala určovať hranice pozemkov len na základe polohy stromov, pričom zo strany žalobcov neboli predkladané také dôkazy, ktoré by jednoznačne potvrdzovali užívanie žalovaných parciel ich právnymi predchodcami. Vzhľadom na duplicitu vlastníctva vo vzťahu k vedeniu pozemno-knižnej parcely č. XXXX v rôznych pozemno-knižných protokoloch, odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie správne poukázal na správanie sa tej-ktorej nástupnickej vetvy pri uplatňovaní svojich vlastníckych práv, keď považoval za dôvodné priznanie vlastníckych práv na základe zápisu č. d. XXX/XXXX, ktorého výsledkom bolo vytvorenie nových pozemno-knižných parciel č. XXXX.XXXX.XXXX/a, XXXX.XXXX.XXXX/b, XXXX.XXXX.XXXX/c a aj tomu zodpovedajúce nadobúdanie vlastníctva v prospech právnych predchodcov žalovaných. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolatelia namietali, že tvrdenie odvolacieho súdu o nepreukázaní vydržania vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam žalobcami je v rozpore so zisteniami a právnym zdôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, čo je napokon aj v rozpore s požiadavkami kladenými na odôvodnenie jeho rozsudku, jeho presvedčivosť a najmä vzájomnú konzistentnosť, a to vo všetkých stupňoch rozhodovania. Napriek tomu, že odvolací súd prvoinštančné rozhodnutie potvrdil, vôbec neprevzal jeho odôvodnenie a v podstate úplne zmenil koncepciu dôvodov zamietnutia žaloby a dôvod na zamietnutie žaloby vzhliadol (na rozdiel od súdu prvej inštancie) v skutočnosti, že žalobcovia nepreukázali vydržanie vlastníckeho práva. Podľa žalobcov uvedeným postupom odvolací súd poprel koncepciu

dvojinštančnosti civilného sporového konania. V tejto súvislosti uzavreli, že napadnuté rozhodnutie je neodôvodnené a v rozpore so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolatelia uviedli, že právny názor, na ktorom založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie (a ktoré potvrdil odvolací súd) a vychádzajúc z ktorého priznal právnu ochranu žalovaným pri nadobúdaní vlastníckeho práva od nevlastníka z titulu dobromyseľnosti, nezodpovedá aktuálnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (1VObd/2/2020, 3Cdo/115/2016, 3Cdo/223/2016, 7Cdo/31/2020). V uvedených rozhodnutiach sa najvyšší súd priklonil k aplikácii zásady nemo plus iuris v prípadoch nadobúdania veci od nevlastníka, v zmysle čoho je nadobudnutie veci od nevlastníka len na základe dobromyseľnosti možné len vo výslovne zákonom stanovených prípadoch. Dovolatelia vyjadrili presvedčenie, že len samotná dobrá viera nadobúdateľa veci (okrem zákonom stanovených prípadov) nemá právotvorné účinky. Z uvedeného dôvodu považovali právne závery súdu prvej inštancie za nesprávne.

3.3. Na základe uvedeného navrhli, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť právoplatnosť napadnutého rozsudku až do právoplatného skončenia dovolacieho konania.

4. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobcovia v dovolaní nijakým spôsobom nekonkretizovali, ktoré procesné práva nemohli v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu využívať. Procesný postup odvolacieho súdu pritom vyhodnotila ako správny. Konštatovala, že odvolací súd v súlade s ustálenou judikatúrou vyhodnotil skutkový ako aj právny stav správne. Dovolanie žalobcov považovala za neprípustné, a preto ho navrhla odmietnuť.

6. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

7. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a s tým spojené porušenie dvojinstančnosti konania.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie musí byť zároveň dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť

náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

17. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

18. Treba mať na pamäti tiež to, že princíp dvojinštančnosti, ktorým sa riadi súdne konanie, vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvej inštancie. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Aj v takomto prípade však platí, že odôvodnenie odvolacieho rozsudku musí preukázať správnosť prvoinštančného rozhodnutia logicky, vnútorne kompaktne a neprotirečivo.

19. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, z hľadiska vyššie definovaných požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia a s tým súvisiace právo na spravodlivý proces, nemôže v kontexte celého súdneho konania obstáť.

20. V posudzovanej veci dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je nedôvodná. V odôvodnení v prvom rade konštatoval, že pre zodpovedanie otázky, či vôbec právni predchodcovia žalobcov mohli nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam (časti pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. XXXX vedenej v pozemno-knižnom protokole č. XXX k. ú. D.), bolo významné vyriešenie spornej otázky, či prerozdelením pozemno-knižných parciel č. XXXX, XXXX a XXXX na pozemno-knižné parcely č. XXXX.XXXX.XXXX/a, XXXX.XXXX.XXXX/b a XXXX.XXXX.XXXX/c došlo alebo nedošlo v roku 1919 k zániku pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. XXXX, D.. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vychádzal zo zistenia, že zápisom geometrického plánu na základe č. d. XXX/XX a vznikom pozemno-knižných parciel č. XXXX.XXXX.XXXX/a, XXXX.XXXX.XXXX/b a XXXX.XXXX.XXXX/c došlo k úplnému zániku PK parcely č. XXXX. Chybou pri zápise, t.j. tým že v evidencii vedenej pre k. ú. U. nedošlo k výmazu parcely č. XXXX, ktorá zanikla, čo bolo vyznačené len v evidencii pre k. ú. D., došlo k dvojitej evidencii vlastníckeho práva k totožným častiam zemského povrchu, pričom v každej z týchto evidencií boli následne vykonávané ďalšie zápisy nezávisle od seba. V nadväznosti na to konštatoval, že na základe dvoch línií zápisov v chronologickom rade tak vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam svedčilo právnym predchodcom žalobcov ako aj právnym predchodcom žalovaných.

20.1. Súd prvej inštancie následne skúmanú vec podrobil právnemu posudzovaniu, pričom v bode 29. odôvodnenia explicitne konštatoval, že právna predchodkyňa žalobcov I. Y. nadobudla nehnuteľnosti do svojho vlastníctva v dobrej viere na základe intabulácie potvrdenej aj Okresným súdom Trstená v roku 1936, takto ich aj užívala, a v zmysle vtedy platných právnych predpisov ich tak vydržala k 01. januáru 1961. Na základe toho zároveň posúdil, že pokiaľ R. S. v zmysle uznesení o dedičstve zdedila po K. Z. a R. I. aj podiely na pozemno-knižnej parcele č. XXXX.XXXX.XXXX/a, tak dedila po osobách, ktorým už v tom čase vlastnícke právo neprináležalo a nestala sa tak vlastníčkou uvedených spoluvlastníckych podielov. Súd prvej inštancie ďalej skúmajúc splnenie predpokladov pre vydržanie sporných nehnuteľností žalovanými konštatoval, že žalovaní predmetné pozemky nevydržali. Napriek tomu sa tiež zaoberal skutočnosťou, či žalovaní nadobúdali sporné nehnuteľnosti v dobrej viere a aký vplyv môže mať táto prípadná dobrá viera v kontexte všetkých okolností prípadu, odkazujúc pritom na judikaturu, ktorá pripúšťala možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom iba na základe jeho dobrej viery. Súd prvej inštancie s ohľadom na všetky okolnosti prípadu konštatoval, že právna predchodkyňa žalobcov I. Y. ako aj žalobcovia nepostupovali ako obozretní vlastníci a vzhľadom

na ich pasivitu a jednoznačnú dobromyseľnosť u žalovaných ako aj ich právnych predchodcov bolo spravodlivé ponechať vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam žalovaným a žalobu zamietnuť. Zároveň aplikoval ustanovenie § 486 OZ ako výnimku zo základného princípu občianskeho práva „nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet“.

20.2. Odvolací súd napriek aplikácii ustanovenia § 387 ods. 2 CSP v bode 5. konštatoval, že „Záver súdu prvej inštancie, ktorý na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovia v konaní podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam na základe vydržania nepreukázali, je správny“, a to napriek tomu, že takýto záver z prvoinštančného odôvodnenia nevyplyva. Súd prvej inštancie jednoznačne vyslovil, že právna predchodkyňa žalobcov I. Y. nadobudla nehnuteľnosti do svojho vlastníctva v dobrej viere a vydržala ich k 01. januáru 1961 (bod 29. odôvodnenia). Zároveň z odôvodnenia napadnutého rozsudku (body 13. a 14.) vyplýva, že odvolací súd považoval právnych predchodcov žalovaných za vlastníkov sporných nehnuteľností, keď mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že právne nástupníctvo u R. S. od pozemno-knižných spoluvlastníkov v minulosti k novovytvoreným pozemno-knižným parcelám po roku 1919 existovalo, pričom sa podľa neho nebolo možné stotožniť s názorom, že v prípade nadobudnutia vlastníctva R. S. od jej právnych predchodkýň a uskutočnením dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva s následným prevodom vlastníckeho práva na ďalších nadobúdateľov - až na súčasných žalovaných 1/ a 2/, sa jednalo o nadobúdanie vlastníctva od nevlastníka. Naproti tomu však súd prvej inštancie v bode 30. jasne deklaroval, že R. S. sa nestala vlastníčkou uvedených spoluvlastníckych podielov.

21. Možno preto konštatovať, že odvolací súd síce prvoinštančné rozhodnutie formálne potvrdil podľa § 387 ods. 2 CSP, v konečnom dôsledku neprevzal jeho odôvodnenie a potrebu zamietnuť žalobu založil na odlišných (dokonca vzájomne protirečivých) dôvodoch než súd prvej inštancie. Táto vnútorná rozpornosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojitosti s prvoinštančným rozsudkom mala napokon podľa názoru dovolacieho súdu za následok jeho nepresvedčivosť a nežiaduce narušenie predpokladanej homogenity napadnutého rozsudku s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie.

22. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že v danom prípade napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku súdu prvej inštancie) nemožno považovať za presvedčivý, a teda zodpovedajúci zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 387 ods. 2 CSP, čím došlo k založeniu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobcov procesne prípustné a dovolatelia v ňom dôvodne namietajú nimi uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože im týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Vzhľadom na zistený výskyt vady v zmysle § 420 písm. f) CSP sa dovolací súd už nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní. Napriek tomu vec prejednávajúci senát obiter dictum poukazuje na to, že v ostatnom čase došlo v otázke prelomenia zásady nemo plus iuris a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VOBdo/2/2020. V ďalšom konaní bude preto pri skúmaní dobromyseľnosti nadobúdateľov sporných nehnuteľností a možnosti priznať jej ochranu potrebné prihliadnuť na závery vyjadrené v predmetom uznesení.

25. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.